

умов невизначеності, конфліктності, браку повної інформації.

Отже, підприємець повинен продемонструвати здатність заздалегідь передбачати можливі види ризиків, визначати джерела їх виникнення та можливі заходи для мінімізації їх негативного впливу. Кращі шанси на успіх будуть тоді, коли ймовірність часу настання та ціна ризику “вгадуються”, прораховуються, коли підприємець має вміння, здатність, інтуїцію приймати та реалізовувати нестандартні рішення, гнучко змінювати стратегію й тактику поведінки у виробництві, комерції, маркетингу, знаходити нові ніші на ринку, реконструювати інформацію.

Ризик недопустимий у тому разі, коли він містить у собі погрозу значних економічних та соціальних витрат, і навпаки, коли є засобом для досягнення суспільно корисної мети, отримання підприємницького прибутку методами, які не завдають шкоди суспільству.

Загальними в господарській практиці є три основні принципи зниження ризиків:

- не ризикувати більше, ніж дозволяє власний капітал;
- не забувати про наслідки ризиків;
- не ризикувати багатьом ради малого.

ВИЗНАЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Трачова Д.М., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

Кризові явища, які сьогодні спостерігаються в економіці України негативно впливають на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, їх потенціал та розвиток. Сьогодні на більшості вітчизняних підприємств спостерігається скорочення обсягів виробництва і реалізації продукції, висока матеріало- та енергомісткість продукції, значний ступінь зношення основних засобів, що впливає на кінцевий результат діяльності суб'єктів підприємництва. Труднощі суб'єктів господарювання обумовлені зменшенням інвестицій в основний капітал та їх заміна на новій технологічній і технічній основі.

Низькі темпи оновлення основних виробничих засобів багато в чому пов'язані не тільки з відсутністю достатніх власних коштів для відтворення засобів праці, а й з недосконалою амортизаційною політикою суб'єктів малого підприємництва. Для таких підприємств

питання формування амортизаційної політики є суто внутрішнім, оскільки не впливає на базу оподаткування, не контролюється ззовні і не має вираженої грошової чи речової форми.

Питання амортизаційної політики, як важеля формування і оновлення виробничих активів для суб'єктів малого підприємництва і сільськогосподарських підприємств стоїть дуже гостро. Недосконалість вимог до ведення обліку призвело до відсутності урахування амортизаційних сум у складі витрат, а, відповідно і до фіктивного підвищення рівня рентабельності галузі в цілому.

Якщо крупні підприємства, зазвичай мають налагоджений фінансовий і управлінський облік і, як наслідок, враховують амортизаційні відрахування у складі витрат, формують амортизаційний фонд, визначають справедливую вартість активів, які використовують у виробництві, то малі підприємства живуть фактично одним днем, не формують облікову політику та не роблять кроків до переоцінки власних активів, хоча саме у них ця подія не викликає податкових зобов'язань і має здійснюватися регулярно, враховуючи ступінь інфляції в країні.

Однак із відміною спрощеного режиму оподаткування саме сільськогосподарським товаровиробникам необхідно звернути увагу на такі питання формування і здійснення амортизаційної політики, як переоцінка активів і визначення їх балансової вартості.

Для розрахунку амортизації визнається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку

Об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України (пп. 134.1.1).

Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів, формуються відповідно до вимог статті 138 ПК.

Залишковою вартістю основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів вважається сума залишкової вартості таких засобів та активів, яка визначається як різниця між первісною вартістю і сумою розрахованої амортизації відповідно до положень розділу III ПК.

Отже, для розрахунку амортизації відповідно до положень пункту 138.3 ПК визнається вартість основних засобів та

нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку. Крім того, при розрахунку амортизації основних засобів та нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 ПК балансова вартість основних засобів та нематеріальних активів станом на 1 січня поточного року має дорівнювати балансовій вартості таких активів, що визначена станом на 31 грудня попереднього року.

Безперечно, питання накопичення амортизаційних сум і формування амортизаційного фонду підприємства є перетином інтересів податкової служби та суб'єктів господарювання. Однак зростання економічної ефективності діяльності підприємств обов'язково призведе до збільшення надходжень до бюджету за рахунок зростання оподаткованого прибутку. І саме тому реформування амортизаційної політики повинно відбуватися у двох напрямках – зі сторони держави в першу чергу і зі сторони підприємства у другу.

Обов'язковим кроком до стимулювання оновлення складу основних засобів повинне бути пільгове оподаткування. Підприємства повинні мати економічну доцільність переоцінки необоротних активів без податкових наслідків. Цей, навіть маленький, крок може бути поштовхом до перерахунку амортизації.

По-друге, якщо держава буде сприяти накопиченню амортизаційного фонду, вона буде мати право контролювати процес його формування і використання. В багатьох випадках це також може бути стимулюючим фактором. На даний час жодна форма фінансової звітності або статистичного спостереження не дає повної картини реалізації підприємством амортизаційної політики.

Держава повинна контролювати такі показники, як вартість необоротних активів, суми амортизації, накопиченої на окремому рахунку в банку, суми, витрачені на оновлення необоротних активів за видами діяльності підприємства (в розрізі джерел фінансування, з розподілом їх за видами). Співставлення цих показників а також фінансових результатів діяльності підприємств дозволить контролювати ефективність здійснених заходів з реформування амортизаційної політики та надасть можливість оперативно впливати на її здійснення.